

Київський університет імені Бориса Грінченка

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

(назва інституту, факультету, коледжу)

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

(назва кафедри, циклової комісії)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

« 02 » 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ: КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО
МОВЛЕННЯ (УКРАЇНСЬКА)

для студентів

спеціальності:

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня:

першого (бакалаврського)

назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми

035.06.02 Мова і література (японська)

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації

035.06 Східні мови і літератури
(переклад включно)

(назва спеціалізації)

Київ – 2020

Розробник:

Радченко Антоніна Федорівна, старший викладач кафедри української мови

Викладач:

Радченко Антоніна Федорівна, старший викладач кафедри української мови

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол від "29" серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри української мови (Караман С.О.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми І.В. Семелент

Робочу програму перевірено «__» _____ 20__ р.

Заступник директора Інституту філології

з науково-методичної та навчальної роботи (Заяць Л.І.)**Пролонговано:**на 20__/20__/н.р. (_____), «02» 09, 20__ р., протокол №__

на 20__/20__/н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__/н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__/н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Українські студії</i>		
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>6 / 180</i>	
Курс	<i>3</i>	-
Семестр	<i>5</i>	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>2</i>	
Обсяг кредитів	<i>6</i>	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>180</i>	-
Аудиторні	<i>70</i>	-
Модульний контроль	<i>10</i>	-
Семестровий контроль	<i>30</i>	-
Самостійна робота	<i>70</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Культура усного і писемного мовлення</i>		
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>2 / 60</i>	
Курс	<i>3</i>	-
Семестр	<i>5</i>	-
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	<i>2</i>	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	-
Аудиторні	<i>28</i>	-
Модульний контроль	<i>4</i>	-
Семестровий контроль	<i>15</i>	-
Самостійна робота	<i>13</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування мовнокомунікативної компетентності студентів; усвідомленої позитивної мовної поведінки; засвоєння законів усного і писемного мовлення, набуття навичок оперування термінологією майбутньої спеціальності; уміння користуватися різними функційними стилями й підстилями в навчальній діяльності та професійному вжитку; формування навичок комунікативно виправданого використання засобів мови з дотриманням етикету фахового спілкування.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентностей студентів на основі свідомого опанування мовної і мовленнєвої теорії;
- формування міцних навичок культури усного й писемного мовлення; оволодіння фонетичними, оволодіння орфоепічними, акцентуаційними, лексичними, граматичними, орфографічними, пунктуаційними, стилістичними, нормами сучасної української літературної мови;
- збагачення словникового запасу студентів термінологічною лексикою та фразеологією.
- виховання в студентів почуття національної свідомості, що значною мірою сприяє підвищенню мотивації вивчення української мови.

Під час практичних занять та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці в галузі філології **набувають таких програмних компетентностей (загальних і фахових):**

• **ЗК01(світоглядна):** здатність до критичного мислення й ціннісносвітоглядної реалізації особистості; сформованість особистісно-мотиваційних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності; володіння знаннями з дисципліни та здатність досягти високої ефективності процесу навчання; використання ефективних методів та прийомів навчання, оптимальних засобів досягнення поставленої мети; формування гнучкого мислення, відкритість до застосування філологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті; здатність до прийняття самостійних рішень (прагнення до успіху).

• **ЗК02(громадянська):** здатність жити та взаємодіяти в умовах полікультурного суспільства, керуючись національними, громадянськими та загальнолюдськими духовними цінностями;

дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності, так і з точки зору розуміння можливого впливу досягнень з філології на соціальну сферу; увага до культурних відмінностей та впливу культури (здатність до

культурної чутливості та застосування різних способів спілкування з представниками інших культур).

ФК01(професійна): Філологічна компетенція (вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної філології) – розвиток мовних знань, лінгвокомунікативних умінь; розширена і глибока обізнаність у лінгвістичній проблематиці; володіння ключовими поняттями мовознавства, літературознавства; здатність описати широке коло об'єктів та процесів; здатність аналізувати філологічні явища (лінгвістичні та літературознавчі) з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань.

Організація навчальної діяльності в центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентоздатності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, укладання мультимедійних словників, опрацювання спеціальної літератури тощо; творчих завдань «Мовне обличчя міста», «Мовна особистість фахівця», «Стань співавтором тексту» тощо.

Крім того, студентів залучено до роботи в проблемних групах, до участі в наукових конференціях; мовних конкурсах тощо.

У Центрі заплановано презентації наукових видань з проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

Програмні результати навчання

ПРН6: Знання і розуміння літературознавчих і мовознавчих понять, основних етапів розвитку літератури і мови, їх суспільної ролі, зв'язку мовних норм; виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування. Володіння основними методами філологічного (лінгвістичного і літературознавчого) аналізу, володіння системою основних понять і термінів.

ПРН7: Розуміння художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності творів. Аналіз та інтерпретація творів, визначення жанрово-стилістичних особливостей творів та суттєвих ознак їх перекладів українською мовою; висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур. Оволодіння навичками застосовувати лінгвістичні програмні продукти для створення баз даних, автоматизованих лексикографічних систем.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

с	Усього	Розподіл годин між видами робіт:					
		Аудиторна:					Самостійна
		Ліції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Змістовий модуль I. Вступ до вивчення дисципліни. Культура усного професійного мовлення							
Тема 1. Вступ. Українська мова - національна мова українського народу, форма його національної культури. Поняття культури мовлення.				2			1
Тема 2. Стиль мовлення у фаховій комунікації. Поняття комунікації як діяльності учасників спілкування задля інформаційного обміну та взаємовпливу. Усне та писемне ділове спілкування.				2			1
Тема 3. Основні комунікаційні властивості мовлення (точність, логічність, доречність, тощо), їх залежність від характеру та формату спілкування. Правильність та виразність мовлення. Реалізація орфоепічних норм у мовленні майбутнього фахівця.				2			1
Тема 4. Виразність як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності.				2			1
Тема 5. Виразне читання (основні положення теорії та методики). Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням (ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова). Мовленнєвий етикет.				2			1
Тема 6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності. Партитура тексту.				2			1
Модульний контроль						2	
Разом	20			12			6
Змістовий модуль II. Правильність мовлення. Правописні, лексичні та граматичні нормисучасної української літературної мови							
Тема 7. Правильність мовлення. Орфографічні норми української мови.				2			1
Тема 8. Правописні норми як складники культури мовлення сучасного фахівця.				2			1
Тема 9. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексичні норми української мови.				2			1

Тема 10. Фразеологія і культура професійного мовлення. Словники.				2			1
Тема11. Правильність мовлення. Морфологічні норми і мовна практика сучасного фахівця.				2			1
Тема12. Морфологічні норми. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.				2			-
Тема 13. Правильність мовлення. Синтаксичні аспекти культури мовлення. Пунктуаційні норми.				2			1
Тема 14. Стилiстичний синтаксис професій-ного мовлення. Особливості міжкультурної комунікації в сучасному мовному просторі.				2			1
Модульний контроль						2	
Разом	25			16			7
Підготовка та проходження контрольних заходів	15-						
Усього	60			28		4	13

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Вступ до вивчення дисципліни. Культура усного професійного мовлення

Тема 1. Вступ. Українська мова - національна мова українського народу, форма його національної культури. Поняття культури мовлення.

Основні питання теми:

Вступ. Українська мова як національна мова українського народу і форма його національної культури. Місце української мови серед мов світу. Основні концепції походження української мови. Видатні лінгвісти про українську мову (Морфілл, В. Ягич та ін.).

Літературна мова, її ознаки. Діалектна основа української літературної мови. Роль І.Котляревського і Т.Шевченка у становленні нової української літературної мови.

Українське мовознавство. Мова фахового ділового спілкування та її особливості. Мовні норми сучасного ділового спілкування.

Культура мови й культура мовлення: диференційні ознаки. Специфіка мовлення фахівця.

Українське та європейське мовне законодавство; «Закон про мови» (1989); Конституція України, ст.10 (1996); Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019).

Європейська хартія регіональних мов або мов меншин (1992) та Рамкова конвенція про захист національних меншин (1995) про обов'язковість вивчення мов національних меншин (але не на шкоду вивченню державної мови).

Ключові слова: загальнонародна й літературна мова, державна мова, національна мова, офіційна мова, ндоєвропейська мовна сім'я, слов'янська група, східнослов'янська підгрупа, ндоєвропейська мова-основа, праслов'янська мова, слов'янське письмо, старослов'янська мова, кирилиця, глаголиця, моравська місія Кирила й Мефодія, староукраїнська літературна мова, нова українська літературна мова; інтерпрофесійна комунікація, компетентність, компетенція, комунікативна особистість, мова професійного спілкування, мовна норма, мовна особистість, мовна політика, мовна ситуація, концепція державної мовної політики, професійна (фахова) мова, професіоналізм.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 1, 14, 52, 61, 64, 73, 75.

Тема 2. Стиль мовлення у фаховій комунікації. Поняття комунікації як діяльності учасників спілкування задля інформаційного обміну та взаємовпливу. Усне та писемне ділове спілкування.

Основні питання теми:

Функційні стилі української мови та їх сфери застосування. Основні ознаки функційних стилів.

Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Особливості наукового, публіцистичного й офіційно-ділового стилів.

Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності.

Комунікація як вплив комуніканта на комуніката, відповідь на зовнішні дії, стани, ситуації, або взаємовплив. Класична система масової комунікації

Паралінгвістичні й лінгвістичні (мета, ситуація, мотивація, смисл) чинники спілкування.

Основні комунікаційні властивості мовлення : правильність, виразність, ясність, точність, стислість, доцільність, доречність мовлення. Комунікаційні властивості усного мовлення.

Залежність засобів спілкування від чинників спілкування. Добір мовних засобів відповідно до задуму і форми висловлювання. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Усне й писемне ділове спілкування.

Усне спілкування та його особливості.

Ключові слова: *стиль мови, стиль мовлення, усне літературне професійне мовлення, усне спілкування, власне науковий підстиль наукового стилю, епістолярний стиль, жанр, конфесійний стиль, літературне (офіційне) мовлення, літературний жанр, мовний жанр, надфразна єдність, публіцистичний стиль, офіційно-діловий стиль, науковий стиль, науково-навчальний підстиль наукового стилю, науково-популярний підстиль наукового стилю, неформальне спілкування, підстиль, побутове мовлення, професійна мова, розмовний стиль, стилістика, стиль мовлення, текст, формальне спілкування, функційний стиль, художній стиль,*

комунікант, комунікат, чинники спілкування (мета, ситуація, мотивація, смисл), прикладне мовознавство, професійний мовець, комунікаційні властивості мовлення (правильність виразність, ясність, точність, стислість, доцільність), текст, стилі вимови, аудиторний метод вимови, мікрофонний метод вимови, тон мовлення, тональність, стиль мовлення, колоритно-стильові різновиди мовлення. мотив, евфемізм, фоносемантика, досягнення комунікативної мети, мовленнєвий етикет, бесіда, діалог, ділова бесіда, індивідуальна бесіда, індивідуальні форми фахового спілкування, колективні форми фахового спілкування, інтонація, монолог, полілог, репліка, співбесіда, співбесіда з роботодавцем.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 5,7,8, 14, 32,38, 41, 42, 43, 45, 46, 48, 50,70.

Тема 3. Основні комунікаційні властивості мовлення , їх залежність від характеру та формату спілкування. Правильність та виразність мовлення. Реалізація орфоепічних норм у мовленні майбутнього фахівця.

Основні питання теми:

Основні комунікаційні властивості мовлення (точність, правильність, логічність, доречність, ясність, виразність, багатство).

Артикуляційні бази типові (нормовані й ненормовані) й нетипові.

Голосовий апарат (основа – голосники, а також гортань, носоглоткові і ротові резонатори тощо). Неподільна єдність мовного і голосового апарату. Сила, висота й забарвлення голосу.

Поняття про дикцію. Неорганічні (або набуті) вади мовлення.

Сегментна орфоєпія. Артикуляційно-акустичні умови творення приголосних.

- а) вимова дзвінких приголосних у кінці й середині слова;
- б) вимова глухих приголосних перед дзвінкими в середині слова і на стикові слів;
- в) вимова губних приголосних; г) вимова шиплячих; д) вимова передньо- і задньоязикових; є) вимова африкат.

Вимова м'яких і напівпом'якшених приголосних. Реалізація фонем /в/.

Вимова приголосних в іншомовних загальних і власних назвах.

Вимова груп приголосних, утворених внаслідок асиміляції за способом творення, за місцем і способом творення, за глухістю / дзвінкістю, твердістю / м'якістю.

Вимова шиплячих перед свистячими, свистячих перед шиплячими; вимова Д,Т перед шиплячими та свистячими. Дієслівні форми на –ться, шся. Сполуки ЧН.

Особливості вимови слів іншомовного походження. Фонетична транскрипція, транскрибування слів і фраз.

Надсегментна орфоєпія. Словесний, логічний, емоційний, синтагматичний та фразовий наголос. Особливості наголошування слів в українській мові. Складні випадки наголошування слів. Причини порушення норм літературної вимови.

Інтонація як засіб передачі змісту висловлювання. Складники інтонації.

Українська графічна система. Букви та небуквені знаки. Читання скоромовок відповідно до норм фонетики й орфоєпії. Орфоєпічні казки. Вправи. Запис слів, фраз, текстів спрощеною фонетичною транскрипцією.

Ключові слова: орфоєпічні норми, фонетична транскрипція, фокус творення звука, коартикуляція, асиміляція, дисиміляція, спрощення, чергування – живі та історичні, какофонія, засоби милозвучності. наголос, типи наголосів Явище асиміляції фонем. акцент, акцентуація, асиміляція, голосний звук, логічний наголос, емоційний наголос, наголос, орфоєпічні норми, приголосний звук, професійне мовлення, словесний наголос, фонема, фразовий наголос.

Рекомендована література: Основна: 1-5.

Додаткова: 4, 17, 18, 24, 52, 53, 55, 56, 59, 62, 69, 71, 74.

Тема 4. Виразність як комунікативна ознака мовлення. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності.

Основні питання теми:

Техніка мовлення як передумова словесної дії. Розвиток дихання і постановка голосу. Різновиди мовленнєвого (фонаційного) дихання: ключичне (плечове; "верхнє"); грудне; реберне; діафрагматичне. Загальні вимоги до правильного фонаційного дихання.

Модуляції голосу як засіб вираження змісту. Техніка мовлення: а) тренувальні вправи на дихання; б) тренувальні вправи на постановку голосу. в) вправи для вироблення дикції.

Сукупність органічно пов'язаних між собою компонентів виразності як засіб передачі логічного та емоційного (внутрішнього, психологічного) змісту мовлення: паузи (синтаксичні, логічні, психологічні, віршовані, фізіологічні).

Змістова та емоційна функція логічно наголошених слів.

Мелодика та її основні ходи (зміни). Видозміни темпу читання.

Невербальні засоби виразності комунікації (поза, жести, міміка).

Читання скоромовок, віршованих і прозових уривків відповідно до норм фонетики й орфоєпії. Орфоєпічні казки. Вправи. Виконання тестових завдань.

Ключові слова: мовний апарат, голосовий апарат, органи дихання, органи голосоутворення, органи звукоутворення, фонаційне дихання, ключичне (плечове; "верхнє") дихання; грудне, реберне, діафрагматичне дихання; змішаний діафрагматично-реберний тип дихання; артикуляція, рухливі й нерухливі мовні органи, артикуляційна база, артикуляційні й акустичні класифікації голосних і приголосних звуків, голосові резонатори, сила, висота й забарвлення голосу (вроджене і шпучне), дикція, акцент, висота й сила голосу, тембр голосу.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 4, 8, 17, 18, 24, 52, 53, 55,56, 59, 62,69,71,74.

Тема 5. Виразне читання (основні положення теорії та методики). Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням (ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова). Мовленнєвий етикет.

Основні питання теми:

Членування мовленнєвого потоку. Мовні такти. Їх значення для процесу читання, мовлення. Паузи, їх роль і значення, різновиди: синтаксична, її відповідність і невідповідність розділовим знакам; логічна, психологічна (пауза настороженості, пауза емоційного підсилення, пауза пригадування, емоційного порівняння, роздумів,

відшукування відповіді, мовчання, стримування почуттєвих реакцій, залякування, спонукання, напруженості); віршована пауза; фізіологічна пауза.

Партитура тексту. Читання віршованих і прозових уривків відповідно до норм фонетики й орфоєпії. Вправи. Виконання тестових завдань.

Логічні наголоси. Вимова наголошених слів. Визначення головних наголошених слів серед тактових; вправи на визначення і відтворення логічних наголосів.

Мелодика мовлення. Темп мовлення. Тембр голосу. Підтекст.

Реєстр основних партитурних знаків.

Усне спідкування та його особливості.

Форми фахового спілкування (Індивідуальні та колективні).

Функції та види бесід. Стратегія поведінки під час ділової бесіди.

Особливості співбесіди з роботодавцем.

Етикет телефонної розмови.

Ключові слова: виразне читання, художнє читання, фонетична синтагма, фраза, паузи синтаксичні, психологічні, віршовані, логічні; мелодика мовлення, темп мовлення, тембр голосу, підтекст, типи наголосів, мовленнєвий етикет, ділова нарада, бесіда, службова бесіда, телефонна ділова розмова, інтернет-спілкування, бесіда, діалог, ділова бесіда, індивідуальна бесіда,

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 7, 24, 29, 37, 38, 39, 42, 53, 54, 55, 69.

Тема 6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності. Партитура тексту.

Основні питання теми:

Синтагматичне членування тексту. Партитура тексту. Позначення пауз, наголосів, руху тону, інтонаційних переломів.

Підготовка до публічного виступу. Способи виголошення промови. Установлення контакту з аудиторією. Кінетична система спілкування. Звучання промови. Зоровий контакт та реакція аудиторії. Культура мовної поведінки. Дискусія, доповідь, промова. Образ оратора та аудиторії..

Творчі завдання «Заголовок», «Стань співавтором тексту». Студенти обмінюються повідомлення і продовжують його.

Відеотренінг «Я – оратор».

Представлення проектів дорадчих промов.

Самоаналіз та рецензування (індивідуальна та колективна рефлексія).

Ключові слова: доповідь, промова, публічний виступ, способи виголошення промови, кінетична система спілкування, партитура тексту.

Рекомендована література:

Основна: 1-5.

Додаткова: 1; 3; 6; 7, 19, 20, 24, 36, 44, 71.]

Змістовий модуль II. Правильність мовлення. Правописні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови

Тема 7. Правильність мовлення. Орфографічні норми української мови.

Основні питання теми:

Українська орфографія. Принципи української орфографії.

Бліцопитування:

сформулюйте правила вживання апострофа та м'якого знака;

визначте, за якими принципами здійснюється правопис слів іншомовного походження.

Вправи на закріплення, редагування текстів різних стилів, внесення правок. правила вживання великої літери у власних назвах у сучасній українській літературній мові.

У чому полягає специфіка подовження та подвоєння приголосних у сучасній українській літературній мові?

Правопис префіксів *пре-, при- при-, з-, роз-, без-, через-, від-, між-, над-, об-, перед-, під-, понад-* у сучасній українській літературній мові.

Правила написання ненаголошених *е, и, о* в сучасній українській літературній мові.

Ключові слова: морфологічний принцип правопису, орфографія, смисловий принцип орфографії, традиційний принцип орфографії, фонетичний принцип орфографії та ін.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 7, 24, 29, 38, 41, 42, 49, 60, 69, 72.

Тема 8. Правописні норми як складники культури мовлення сучасного фахівця

Основні питання теми:

Бліцопитування:

сформулюйте правила написання *не-, ні-* з іменниками, прикметниками, займенниками, дієсловами, прислівниками, дієприкметниками та дієприслівниками у сучасній українській літературній мові;

у чому полягає специфіка спрощення груп приголосних;

визначте, за якими принципами здійснюється правопис складних слів разом, через дефіс та окремо;

правопис префіксів, найважливіших суфіксів.

Пунктуаційні норми в простому реченні.

Вправи на закріплення, редагування текстів різних стилів, внесення правок.

Лінгвістичні ігри.

Творчі завдання.

Ключові слова: орфограма, пунктограма, принципи правопису.

Рекомендована література:**Основна:** 1–5.**Додаткова:** 7, 24, 38, 39,41, 42, 49, 60, 69, 72**Тема 9. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексичні норми української мови. Словники****Основні питання теми:****Бліцопитування:**

сутність лексичного і граматичного значення слова;

критерії розмежування омонімію та полісемії;

у чому полягає подібність і відмінність між омонімами та паронімами? омоніми;

синоніми; за якими ознаками синоніми об'єднуються в синонімічні ряди?

розкрийте значення термінів “перифраз” та “евфемізм”. Наведіть приклади.

в основі яких художньо-зображальних прийомів лежить антонімія? Наведіть приклади; що таке контекстуальна антонімія? Як вона виникає?

Розрізнення паронімів.

Стилістичні функції синонімів, омонімів, антонімів, паронімів

Вправи на закріплення вивченого, редагування текстів різних стилів, внесення правок.

Творчі завдання.

Експериментальне завдання «Заміни синонімом».

Професійна лексика.

Нормативне використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні.

Особливості використання паронімів.

Використання синонімічних ресурсів мовлення.

Плеоназми в професійному мовленні, шляхи їх запобігання.

Види лексичних порушень. Складні випадки слововживання.

Термінологія.

Типи словників. Роль словників у формуванні особистості. Електронні словники. Роль інтернету в мовній і мовленнєвій освіті.

Заява, резюме.

Ключові слова: чистота мовлення, багатство мовлення, точність мовлення, лексичні ресурси, лексичні норми, синоніми, омоніми, антоніми, пароніми.

багатозначне слово, електронний словник, інтернет, лексика,

лексикографія, лексикологія, омоніми, пароніми, плеоназми, тавтологія, професійна лексика, синоніми, словник, слововживання та ін.

Рекомендована література:**Основна:** 1–5.**Додаткова:** 7, 24, 29, 38, 42,45, 46,54, 69, 75.

Тема 10. Фразеологія і культура професійного мовлення

Основні питання теми:

Багатство мови. Фразеологічні ресурси. Поняття про фразеологізм. Джерела фразеології. Класифікації фразеологізмів. Фразеологічні синоніми, антоніми.

Фразеологія професійного мовлення. Мовні кліше.

Прислів'я, приказки, крилаті вислови.

Стилістичні засоби лексикології та фразеології. Фразеологічні словники.

Вправи на закріплення вивченого. Лінгвістичні ігри. Укладання словника.

Ключові слова: професійне мовлення, багатство мови, стилістичні засоби, фразеологізм, фразеологія, крилаті вислови, прислів'я, приказки, мовне кліше, фразеологічний словник.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 7, 24 38 39,52,54,63, 69, 75.

Тема11-12. Правильність мовлення. Морфологічні норми і мовна практика сучасного фахівця. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.

Основні питання теми:

Морфологічні норми української мови, їх реалізація в професійному мовленні.

Особливості творення й вживання іменникових форм. Рід іменників.

Відмінювання іменників. Особливості оформлення звертань.

Особливості використання прикметників у професійному мовленні.

Особливості використання числівників. Відмінювання числівників.

Особливості використання займенників у професійному мовленні.

Особливості використання дієслів та дієслівних форм у професійному мовленні.

Прийменники у діловому мовленні.

Стилістичні функції частин мови. Правопис частин мови.

Робота в освітньому центрі культури української мови

Ключові слова: іменні частини мови, дієслово, відмінок, відмінювання, займенник, іменник, іменникові форми, морфологічні норми, прикметник, прийменник, прислівник, професійне мовлення, рід, числівник, службові слова та ін.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 1,54,69, 72, 75.

Тема 13. Правильність мовлення. Синтаксичні аспекти культури мовлення. Пунктуаційні норми

Основні питання теми:

Особливості синтаксису професійного мовлення. Порядок слів у реченні. Будова і характер речень. Координація присудка з підметом. Однорідні члени речення. Складні випадки керування. Прийменник у діловому тексті.

Розділові знаки в простому, простому ускладненому й складному реченні.

Вправи на закріплення вивченого. Редагування текстів. Творчі роботи.

Утворити словосполучення професійного спрямування. *Дякувати + давальний відмінок без прийменника; навчати + родовий відмінок без прийменника; перекладати + орудний відмінок без прийменника; повідомляти + знахідний відмінок без прийменника; пробачати + давальний відмінок без прийменника; опанувати + знахідний відмінок без прийменника; говорити + орудний відмінок без прийменника.*

Усталені словосполучення з віддієслівними іменниками на зразок: витрати на, відрахування на, винагорода за, покладається на, у відповідь на, у відповідності з, відповідно до, у зв'язку з, згідно з, на додаток до.

Ключові слова: синтаксис простого речення, синтаксис простого ускладненого речення, синтаксис складного речення, прямий порядок слів, узгодження присудка з підметом, аббревіатури, буквені аббревіатури, складноскорочені слова. побудова словосполучень, підрядний зв'язок керування. відокремлені другорядні члени речення, відокремлені означення, однорідні члени речення, односкладні речення, пунктуація, речення з однорідними членами, розділові знаки, стилістика, стилістичні норми, стилістичні функції, узагальнювальні слова, уточнювальні члени речення.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 7, 16, 19, 24, 54, 72, 75.

Тема 14. Стилiстичний синтаксис професійного мовлення. Особливості міжкультурної комунікації в сучасному мовному просторі

Реалізація стилістичних норм у професійному мовленні.

Стилiстичні функції односкладних речень.

Стилiстичні функції речень з однорідними членами.

Стилiстичні функції речень з відокремленими другорядними членами.

Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.

Багатокомпонентні складні речення. Розділові знаки в складному багатокомпонентному реченні.

Період як форма організації мовлення.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма мова. Непряма мова. Діалог.

Цитата. Розділові знаки при прямій і непрякій мові, діалозі, цитаті.

Синтаксичні інтонації. Інонування простих і складних речень.

Ключові слова: узгодження присудка з підметом, абрєвіатури, складноскорочені слова, відокремлені другорядні члени речення, відокремлені означення, односкладні речення, пунктуація, речення з однорідними членами, розділові знаки, узагальнювальні слова, уточнювальні члени речення, стилістика, стилістичні норми, стилістичні функції, синтаксичні інтонації.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 7, 16, 19, 24, 54, 72, 75.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

	№	Модуль I	Модуль II
--	---	----------	-----------

Вид діяльності студента		кількість одиниць	максимальна к-сть балів	кількість одиниць	максимальна к-сть балів
Відвідування практичних занять	1	6	6	8	8
Робота на практичному занятті	10	6	60	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	7	35
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		121		148
Максимальна кількість балів: 269					
Розрахунок коефіцієнта: $269/60=4,48$					
Екзамен	40				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема. Зміст завдання	Максимальна к-сть балів за виконання завдання
Змістовий модуль І. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Культура усного професійного мовлення	
Тема 1. Вступ. Українська мова - національна мова українського народу, форма його національної культури. Поняття культури мовлення. <i>1. Підготувати лінгвістичне повідомлення на І з тем: «Виникнення письма у східних слов'ян», «Зародження і становлення української писемності».: (1год.).</i>	5
Тема 2. Стиль мовлення у фаховій комунікації. Поняття комунікації як діяльності учасників спілкування задля інформаційного обміну та взаємовпливу. Усне та писемне ділове спілкування. <i>Дібрати тексти різних стилів мовлення. Скласти таблицю: особливості наукового й офіційно-ділового стилів. 2. Техніка мовлення. (Усього (1год.).</i>	5
Т.3. Основні комунікаційні властивості мовлення (точність, логічність, доречність, тощо), їх залежність від характеру та формату спілкування. Правильність та виразність мовлення. Реалізація орфоепічних норм у мовленні майбутнього фахівця. <i>Ознайомитися з сайтом Центр культури української мови (https://centrkum.blogspot.com/); долучитися до його роботи: запропонувати матеріали для його наповнення, організувати онлайн дискусії, обговорення, проблемні</i>	5

<i>завдання тощо (1 год.).</i>	
<p>Тема 4. Виразність як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності. (1 год.).</p> <p><i>Записати свої спостереження (або зняти відео) за мовленням осіб або груп людей; дати оцінку, викласти (письмово) поради щодо вдосконалення культури мовлення.</i></p>	5
<p>Тема 5 Виразне читання (основні положення теорії та методики). Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням (ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова). Мовленнєвий етикет.</p> <p><i>Ділові ігри: ділова нарада, службова бесіда, телефонна ділова розмова (текст подати в письмовій формі). Виступ на практичному занятті (робота в групах, регламент 3-4хв).</i></p> <p>-----</p> <p>Тема 6. Логічність, змістовність та доречність як комунікативні ознаки мовлення. Публічний виступ як різновид мовленнєвої діяльності. Партитура тексту.</p> <p><i>Створити дорадчу промову. Тези (обсяг до 1 стор. тексту); презентація з 10-12 слайдів на обрану тему; виступу з помовою на практичному занятті (регламент – до 5хв.) (1 год.)</i></p>	5 5 б.
Разом: 6 год.	Разом: 30 балів.
Змістовий модуль II. Правильність мовлення. Правописні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови	
<p>Тема 7-8. . Правильність мовлення. Орфографічні норми української мови. Правописні норми як складники культури мовлення сучасного фахівця.</p> <p><i>Ознайомитися з проектом нового правопису. Висловити своє ставлення до змін у правописі. Скласти порівняльні таблиці. Виконання вправ, проходження тестування (1+1 год.)</i></p>	5б. 5б.
<p>Тема 9. Чистота, багатство та точність мовлення як комунікативні ознаки мовлення. Лексичні норми української мови.</p> <p><i>Походження імен. Правопис власних назв.</i></p> <p><i>Лінгвістичні ігри; вправи (1 год.)</i></p> <p>.....</p> <p>Тема 10. Фразеологія і культура професійного мовлення. Словники.</p> <p><i>Словники української мови</i></p> <p><i>Виконання творчих завдань, тестування. (1 год.)</i></p>	5 5
<p>Тема 11-12. Правильність мовлення. Морфологічні норми і мовна практика сучасного фахівця. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій.</p> <p><i>Відмінювання прізвищ, імен по батькові. Скласти словник звертань (1год.)</i></p>	5
<p>Тема 13. Правильність мовлення. Синтаксичні аспекти культури мовлення. Пунктуаційні норми.</p> <p><i>Створення власних «деформованих» текстів, насичених</i></p>	5

<i>орфограмами й пунктограмами. (1 год.)</i>		
Тема 14. Стилiстичний синтаксис професiйного мовлення. Особливостi мiжкультурної комунiкацiї в сучасному мовному просторi.		5
Творча робота; робота з власними «деформованими» текстами (1Год.)		
	Разом: 7 год.	Разом: 35 балiв
Усього:	13 год.	65 балiв

Рекомендації до виконання завдань для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи необхідно виконати в повному обсязі й подати на перевірку викладачу в окремому зошиті; думки викладати лаконічно, точно, змістовно й обґрунтовано. У процесі підготовки завдань варто користуватися словниками різних типів та довідниками.

Критерії оцінювання виконання студентами завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)» оцінюється за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу та творчого підходу. Студент самостійно працює з науковою літературою; оцінює комунікативні явища, професійні ситуації; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; креативно підходить до їх підготовки; має комунікативні вміння і навички; прагне до самовдосконалення і саморозвитку.

4 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід і втілює їх у практику. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень, прояву креативності й ініціативності.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її примітивно, без висвітлення власної позиції; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але втілює їх у практику допускаючи грубі помилки та уникаючи використання фахової термінології.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно і за певним зразком. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з

науковими джерелами і не вміє робити висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але не втілює їх у практику; комунікативні вміння і навички мають низький рівень розвитку.

1 бал – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок, фраз і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами і робити власні висновки; не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; відсутній творчий компонент даного виду діяльності; комунікативні вміння і навички мають дуже низький рівень розвитку.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами і не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; майже відсутні творчі та комунікативні уміння і навички.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в робочих зошитах студентів або на окремих аркушах.

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт

21-25 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу та творчого підходу. Студент самостійно працює оцінює комунікативні явища, професійні ситуації; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; креативно підходить до їх підготовки; має комунікативні вміння і навички.

15-20 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент робить висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід і втілює їх у практику. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень, прояву креативності й ініціативності.

9-14 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент не висвітлює власної позиції; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але втілює їх у практику допускаючи грубі помилки та уникаючи використання фахової термінології.

3-8 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно і за певним зразком. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але не втілює їх у практику; комунікативні вміння і навички мають низький рівень розвитку.

0-2 бали – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок, фраз і позицій. Студент не вміє робити власні висновки; не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; відсутній творчий компонент даного виду діяльності; комунікативні вміння і навички мають дуже низький рівень розвитку.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Українські студії. Культура усного і писемного мовлення (українська)» здійснюється у формі *екзамену*.

Умови допуску: студент не має заборгованостей із самостійних семестрових завдань та модульних контрольних робіт; виступав на семінарських заняттях, підготував проект; набрав не менше 35 балів.

Форма проведення екзамену – письмова

Критерії оцінювання

Метою підсумкового контролю з дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)» є перевірка рівня засвоєння студентом всієї програми, яка включає, зокрема, такі завдання:

– тестові завдання для перевірки теоретичних знань та рівня володіння культурою усного і писемного української мовлення;

– письмове завдання, спрямоване на визначення рівня умінь застосовувати одержані знання на практиці (редагування, орфографічно-пунктуаційне оформлення тексту).

Максимальна кількість балів за іспит «Українські студії» – **40** (з них **20** балів з історії української культури; **20** балів – з культури усного і писемного мовлення).

Виконання тестових завдань з культури усного і писемного мовлення оцінюється в **10** балів (1бал за правильну відповідь); письмове завдання оцінюється у межах *від 0 до 10 балів*.

Критерії оцінювання завдань з культури усного і писемного мовлення

<i>Значення оцінки</i>	<i>Оцінка за десятибальною шкалою</i>
Правильне виконання кожного тестового завдання	1 бал (усього 10 балів)
Відсутність у виправленому тексті орфографічних та пунктуаційних помилок (можлива 1 негруба пунктуаційні помилка)	10 балів
У тексті після його правки наявна 1 орфографічна і 1-2 пунктуаційні помилки	8-9 балів
У тексті після його правки наявна незначна кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	5-7 б.
У роботі виявлено значну кількість орфографічних та пунктуаційних помилок	3-4 бали
У роботі виявлено значну кількість неточностей, граматичних, орфографічних і пунктуаційних помилок.	1-2 бали

0 балів ставиться, якщо студент не брався за виконання завдання.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття культури мовлення. Теоретичний та практичний аспекти культури мовлення. Ситуація спілкування.
2. Комунікативні ознаки мовлення.
3. Правильність мовлення як відповідність мовним нормам. Умови досягнення правильності мовлення. Причини порушення правильності мовлення.
4. Точність мовлення і синонімія. Вибір синоніма і з синонімічного ряду.
5. Вживання у мовленні багатозначних слів, омонімів, паронімів.
6. Точність мовлення і слова-терміни. Особливості вживання у мовленні термінологічної лексики.
7. Поняття логічності мовлення. Умови логічного мовлення на рівні висловлювання та на рівні тексту.
8. Поняття чистоти мовлення. Аспекти реалізації чистоти мовлення.
9. Чистота мовлення в орфоепічному аспекті. Реалізація орфоепічних й акцентуаційних норм.
10. Поняття про багатство (різноманітність) мовлення. Лексичне і фразеологічне багатство мовлення.

11. Поняття доречності мовлення. Стильова, контекстуальна, ситуативна доречність. Особистісно-психологічна доречність.
12. Поняття виразності мовлення. Умови досягнення виразного мовлення.
13. Технічні показники виразного мовлення.
14. Міміка і жести як компоненти виразного мовлення.
15. Орфоепічні норми мови та їх характеристика.
16. Вимова голосних і приголосних звуків.
17. Лексичні норми мови та їх характеристика.
18. Синтаксичні норми мови та їх характеристика.
19. Стилістичні норми мови та їх характеристика.
20. Фразеологічні норми мови та їх характеристика.
21. Вимова ненаголошених голосних.
22. Наголос.
23. Інтоніяція.
24. Вимова груп приголосних.
26. Техніка мовлення словесника.
25. Поняття про техніку мовлення.
27. Особливості наукового й офіційно-ділового стилів.
28. Морфологічні норми та їх характеристика.
29. Категорія роду іменника. Іменники спільного роду.
30. Категорія числа іменника.
31. Категорія відмінка іменника. Морфологічні норми. Особливості використання іменників-звертань у професійному мовленні.
32. Поділ іменників на відміни. Відмінювання іменників.
33. Правопис складних іменників.
34. Невідмінювані іменники. Відмінювання аббревіатур.
35. Правопис прізвищ, імен по батькові.
36. Прикметник як частина мови.
37. Розряди прикметників за значенням.
38. Ступені порівняння прикметників.
39. Правопис складних іменників, присвійних іменників..
40. Числівник як частина мови. Розряди числівників. Особливості відмінювання числівників. Особливості використання числівників у професійному мовленні.
41. Займенник. Відмінювання займенників.
42. Дієслово та його форми.
43. Категорія виду дієслова.
44. Категорія способу дієслова.
45. Категорія особи дієслова.
46. Дієприкметник.
47. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Правопис прислівників.
48. Походження прийменників, їх склад, правопис. Поділ сполучників за складом та способом уживання. Частка. Вигук.
50. Просте двоскладне речення. Головні члени речення. Зв'язок присудка з підметом.
53. Просте ускладнене речення. Розділові знаки.
54. Пунктуаційні норми мови та їх характеристика. Розділові знаки при однорідних членах речення.
56. Пунктуаційні норми української мови. Розділові знаки при звертаннях, вставних словах і словосполученнях.
57. Складне речення як синтаксична одиниця. Засоби зв'язку частин складного речення. Типи складних речень.
58. Складносурядні речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

59. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.
60. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.
61. Багатокомпонентні складні речення. Розділові знаки в складному багатокомпонентному реченні. Період.
62. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма мова. Непряма мова. Діалог. Цитата. Розділові знаки при прямій і непрякій мові, діалозі, цитаті.
63. Типи словників. Роль словників у формуванні особистості фахівця. Електронні словники.
64. Значення акцентуаційних норм в професійному мовленні.
65. Особливості міжкультурної комунікації в сучасному мовному просторі. Український мовленнєвий етикет.

6.6. Шкала відповідності оцінок

<i>Оцінка</i>	<i>Кількість балів</i>
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Українські студії. Культура усного і писемного мовлення»

Разом: 60 год., практичні заняття – 28 год., самостійна роб. – 13 год., модульн. контроль – 4 год.; семестровий контроль – 15 год.

Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II							
Назва модуля	Вступ до вивчення дисципліни. Культура усного професійного мовлення					Графічні, орфографічні, лексичні та граматичні норми сучасної української літературної мови							
Кіл-ть балів за модуль	121 бал					148 б.							
Загальна кіл-ть балів	269 балів (269:60 =4,48)												
Теми практичних занять	<p>Т.1. Вступ. Українська мова – національна мова українського народу. Поняття культури мовлення (1+10 б.)</p> <p>Т.2. Стиль мовлення у фаховій комунікації. Поняття комунікації як діяльності учасників спілкування. Усне та писемне ділове спілкування. (1+10 б.)</p> <p>Т.3. Основні комунікаційні властивості мовлення, їх зв'язок з характером та форматом спілкування. Правильність та виразність мовлення. Реалізація орфоепічних у мовленні майбутнього фахівця.. (1+10 б.)</p> <p>Т.4. Виразність як комунікативна ознака мовлення майбутнього фахівця. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності. (1+10б.)</p> <p>Т.5. Виразне читання (основні положення теорії та методики). Види та правила усного спілкування за професійним спрямуванням. Мовленнєвий етикет. 1+10 б.)</p> <p>Т.6. Логічність, змістовність та доречність мовлення. Публічний виступ. Партитура тексту. (1+10 б.)</p> <p>Т.7-8. Правильність мовлення. Орфографічні норми української мови. Правописні норми як складники культури мовлення сучасного фахівця. (1+10 б.) (1+10 б.)</p> <p>Т.9. Чистота, багатство та точність мовлення. Лексичні норми української мови. (1+10 б.)</p> <p>Т.10. Фразеологія і культура професійного мовлення. Словники. (1+10 б.)</p> <p>Т.11. Правильність мовлення. Морфологічні норми і мовна практика сучасного фахівця. (1+10);</p> <p>Т.12. Суспільне значення морфологічних норм у контексті мовних інновацій (1+10 б.);</p> <p>Т.13. Правильність мовлення. Синтаксичні аспекти культури мовлення. Пунктуаційні норми. (1+10 б.)</p> <p>Т.14. Стилістичний синтаксис професійного мовлення. Особливості міжкультурної комунікації сучасному мовному простору. (1+10 б.)</p>												
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5б. + 5б.	5 балів	5 б.	5б..	-	5 балів	5 балів

Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен (20 балів і 20 з історії культури)	

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Доброскок І., Овсієнко Л. Основи професійної комунікації: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: «ФОП Домбровська Я.М.», 2017. 446 с.
2. Караман С. О., Караман О.В. Орфоепічний і комунікативний тренінг: Посібник. – КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2009.
3. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ та ін.; за ред. С. О. Карамана. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 560 с.
4. Сучасна українська мова: Підручник/О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева.– 3-є вид. – К.: Либідь, 2005. – 400с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. С. Караман, О. А. Копусь, В. І. Тихоша та ін.- К: Літера ЛТД, 2013. 544 с.
6. Український правопис. -К., 2019.

СЛОВНИКИ

- Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і головн. ред. В.Т.Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001.
- Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К., 1985.
- Головащук С.І. Складні випадки наголошення: “Словник-довідник”. — К., 1995.
- Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Либідь, 2001. – 224 с.
- Орфоепічний словник /Укладач М.І.Погрібний. — К., 1984.
- Погрібний М.І. Словник наголосів української літературної мови. – К., 1964.
- Українська літературна вимова і наголос.- К., 1989.
- Українська мова: Енциклопедія. Редкол: Русанівський В.М, Тараненко О.О та ін. - К.: В-во Українська енциклопедія, 2004.

Додаткові

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Львів: Світ, 1994. С. 5–10.

2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Освіта, 1991. 228 с.
3. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / за ред. Н. Бабич. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 496 с.
4. Бабич Н. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. С. 95–100, 125–126, 174–178.
5. Багмут А. Й. Сучасна мовленнєва дійсність: орфоепічні норми і мовленнєва дійсність // Загальна та експериментальна фонетика: Зб.наук. праць і матеріалів. – К., 2001. – С.143-145.
6. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 207 с.
7. Берковець (Бондаренко) В. Диференціація функціональних стилів української мови на просодичному рівні // Українське мовознавство, 2004, вип.31.
8. Беляев О. Культура мовлення вчителя-словесника // Дивослово. –1995. – №1.
9. Бирик С. Літературна мова в культурі повсякдення: монографія. Ніжин, 2013.- 598 с.
10. Білоусенко П. Учїться висловлюватися. Київ: Рад. школа, 1990. – 338 с.
11. Богдан С. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. К.:Рідна мова, 1998. 476 с.
12. Ботвина Н. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації. Київ: Артєк, 2002. 208 с.
13. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. – К.: Видавничий дїм «КМ Академія», 2002.
14. Волкотруб Г. Стилїстика ділової мови: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2002. 208 с.11.
15. Грищенко Т. Українська мова та культура мовлення: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 268 с.
16. Дїденко А. Сучасне діловодство: навчальний посібник. Київ: Либїдь, 2004. 214 с.
17. Жовтобрюх М.А.Слово мовлене: Українська літературна вимова. – К., 1969.
18. Жовтобрюх М.А.Фонетична транскрипція. Основні риси правильної української літературної вимови // Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – Ч.І. – К.,1961.
19. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник. – К.: Атїка, 2008.
20. Етика ділового спілкування: навчальний посібник / авт. кол.: Т. Грищенко, С. Грищенко, Т. Іщенко та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
21. Єрмоленко С., Бирик С., Коць Т., Сюта Г., Чемеркін С. Літературна норма і мовна практика: монографія. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Полїграф», 2013. 320 с.
22. Зарицький М. Актуальні проблеми українського термінознавства: підручник. Київ: ІВЦ Видавництво «Полїтехніка»; ТОВ «Перїодика», 2004. 128 с.

- 23.Зубков М. Універсальний довідник. Українська мова. Харків: ФОП Співак В.Л., 2009. 416 с.
24. Караман С. О., Караман О.В. Орфоепічний і комунікативний тренінг: Посібник. – КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2009.
25. Кияк Т. Функції та переклад у фахових текстах // Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. 2007. Вип. 32. С. 104–105.
26. Коваль А. Культура ділового мовлення. Київ: Вища школа, 1982. С. 92–95, 138–143.
- 27.Коваль А.П. Пригоди слова. – К.:Рад.шк., 1985.
- 28 Коваль А.П., Коптілов В.В. Крилаті вислови в українській мові. – К. Вища школа, 1975.
29. Когут О. Основи ораторського мистецтва: практикум. Тернопіль: Астон, 2005. 296 с.
30. Коптілов В.В. Першотвір і переклад. – К.:Дніпро, 1972.
31. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навч.посібник. –К.: Юніверс, 2003. – 280 с.
32. Косенко Ю. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 281 с.
33. Культура мови на щодень / авт. кол.: Н. Дзюбишина-Мельник, Н. Дужик, С. Єрмоленко та ін. Київ: Довіра, 2000. 169 с.
34. Культура української мови: довідник / за ред. В. Русанівського. Київ: Либідь, 1990. 304 с.
35. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2008. 352 с.
36. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2007. 360 с.
37. Мацько Л., Сидоренко О., Мацько О. Риторика: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2003. 311 с.
38. Мацько Л., Сидоренко О., Мацько О. Стилїстика української мови: підручник. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
39. Остапченко О.В. Українська мова у грі.–К.:Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018.
40. Остапченко О.В., Радченко А.Ф. Тестові завдання з української мови. – К.: Київський університет імені Тараса Шевченка, 2009.
- 41.Пентилюк М.І. Культура мови і стилїстика. – К.: Вежа, 1994. – 240с
- 42.Плющ Н П., Бондаренко В.В. Сучасна українська мова. Орфоепія: Навчальний посібник. –К.: Видавничо-полїграфічний центр "Київський університет", 2009.
43. Погрїбний. А. Г. Світовий мовний досвід та українські реалїї. К.,[2002](#).
44. Пономарів О.Д. Фонемн Г та Г. Словник і коментар. –К.: Просвіта, 1997.
45. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000. - 248 с.
46. Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилїстичні поради. – К.: Либідь, 2001.

47. Погрібний М. І. Українська літературна вимова: Навчальний посібник з комплектом аудіокасет. – Дніпропетровськ: Агентство "Трансформ, 1992.
48. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Навчальний посібник. – К., 2006.
49. Ревуцький Д. Живе слово (Теорія виразного читання для школи). – Львів, 2001.
50. Різун В.В., Непийвода Н.Ф., Корнєєв В.М. Лінгвістика впливу: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2005.
51. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.
52. Сербенська О. Культура усного мовлення. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
53. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. – Львів: Априорі, 2020.- 280 с.
- 54.. Плющ Н.П., Бондаренко В.В. Сучасна українська мова. Орфоепія: Навчальний посібник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2009.
55. Плющ М.Я., Бевзенко С.П., Грипас Н.Я. та ін. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред.М.Я.Плющ. – 4-те вид., стер. – К.: Вища шк., 2003. – 430 с. (Вступ).
56. Техніка мови вчителя та гігієна його голосу. – К., 1971.
57. Типологія інтонації мовлення. – К., 1977.
58. Томан І. Мистецтво говорити. Київ: Політвидав України, 1989. 293 с.
59. Довідник з культури мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Вища школа, 2005.-400с. –
60. Тоцька Н.І. Засоби милозвучності української мови // Українське мовознавство. – К., 2000. – Вип. 22.
61. Український правопис. – 4-те вид. - К.: Наукова думка, 2019.
62. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Текстово-комунікативне навчання: навчальний посібник /за ред. О. Любашенко. Київ: ТОВ ВПП «Компас», 2014. 256 с.
63. Чулінда Л., Паримський І. Риторична майстерність: посібник. Київ: б. в., 2000.- 79 с.
64. Ужченко В. Д. Народження і життя фразеологізму. – К.: Рад. школа, 1988. – 134с.
65. Феллер М. Д. Спогади і розповіді єврея, який памтає своїх дідів, про українсько-єврейські взаємини, особливо про мови і ставлення до них.- Дрогобич, 2004.
66. Чак Є. Д. Складні випадки вживання слів. – К.: Рад. школа, 1984.–185 с.
67. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? – К.: Освіта, 1997. – 240 с.
68. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії. К.: Темпора, 2014. – 446 с.

69. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю. Довідник з української мови.-К.: Либідь, 1995.
70. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2010. 696 с.
71. Шкурятяна Н. Українська літературна вимова як вияв високої культури особистості // *Українська мова в процесі національно-культурного відродження України*. Київ: КДПІ, 1993. С. 72–74.
72. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови.– 3-тє вид. – К.: Освіта, 1997. – 254 с.
73. Ющук І. Мова наша українська. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2001. 315с.
74. Ющук І. Фонетичні закони й орфоепія // *Українське мовознавство*. - № 32-33 / 2004.
75. Ющук І. П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. – К.: Либідь, 2004. – 640 с.

Додаткові ресурси

1. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення//
https://pidruchniki.com/1040101747600/dokumentoznavstvo/kultura_movi_kultura_movlennya_komunikativni_oznaki_kulturi_movlennya
2. Центр культури української мови (<https://centrkum.blogspot.com/>);
3. Українська мова в Інтернеті. - <http://novamova.info/>
4. Українська мова: Енциклопедія. - <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
5. Українська мова професійного спілкування // https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesiyynogo_spilkuvannya
6. Уроки державної мови. - <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>